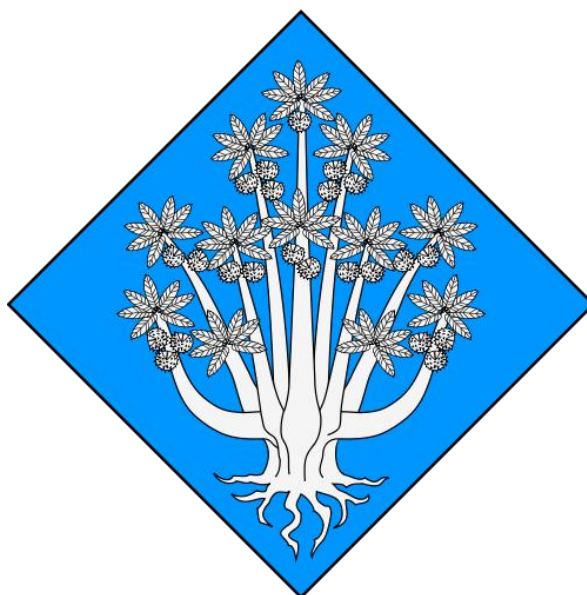
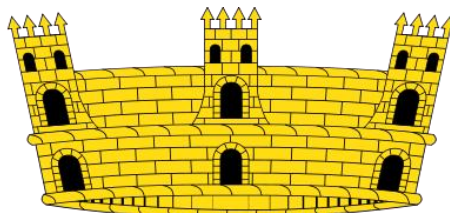

INVENTARI DE CAMINS MUNICIPALS DE VILADRAU

PART I/II. MEMÒRIA

Febrer de 2014

Realització:

Xavier Campillo i Besses

Doctor en Geografia (col·legiat núm. 861)
Pèrit especialitzat en camins, servituds de pas i termenals

Soci núm. 365 de l'Associació Catalana
de Pèrits Judicials i Forenses

Castell de Sant Ferran, 13
08600 Berga
tel. 938 222 372 - 650 37 23 99
periciacaminera@gmail.com
www.periciacaminera.com

PERICIA CAMINERA
*Assessorament pericial de camins,
servituds de pas i termenals de pagès*

SUMARI

PART I: ASPECTES INTRODUCTORIS

- 1.1. Presentació
- 1.2. Objecte de l'inventari
- 1.3. Titularitat
- 1.4. Naturalesa jurídica dels camins

PART II: INVENTARI DE CAMINS DEL MUNICIPI DE VILADRAU

- 2.1. Metodologia
 - 2.1.1. Característiques bàsiques de l'inventari
 - 2.1.2. Classificació i fitxa
- 2.2. Fonts documentals
- 2.3. Estructura de la base de dades i descripció de variables
- 2.4. Resultats de l'inventari

PART III: FITXES DESCRIPTIVES DELS CAMINS INVENTARIATS

PART I
ASPECTES INTRODUCTORIS

1.1. Presentació

D'acord amb la legislació de carreteres, són camins les vies i els accessos als nuclis de població que integren la xarxa viària de titularitat municipal, les pistes forestals i els camins rurals.

Dins d'aquesta categoria viària s'han d'incloure també els camins de bast o de ferradura i els camins ramaders, és a dir el viari tradicional o històric que no fou concebut per al trànsit d'automòbils i que no ha estat transformat en vies destinades al trànsit rodat.

Els inventaris de camins municipals són un manament legal, així ho estableixen el Text refós de la Llei municipal i de règim local¹. D'acord amb la Llei municipal cal que l'ens local inventariï tots els camins de titularitat pública municipal.

És d'acord amb aquest manament legal i complint amb les prescripcions tècniques que estableix el Reglament del Patrimoni dels Ens Locals que s'ha elaborat l'inventari municipal de camins de Viladrau.

¹Art. 222.1.: "Els ens locals han de portar un inventari de llurs béns, el qual ha de comprendre els béns de domini públic." El Reglament del patrimoni dels ens locals (Art. 106) especifica els "vials no urbans" dintre dels béns subjectes a inventari.

1.2. Objecte de l'inventari

Llei de carreteres

L'article 2 del DECRET LEGISLATIU 2/2009, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de carreteres, defineix aquests vials com *"les vies de domini i ús públics projectades i construïdes fonamentalment per a la circulació de vehicles automòbils"*.

A partir d'aquesta definició la llei anomena diverses categories de vials que per exclusió esdevenen la xarxa de camins. D'acord amb la llei no són carreteres:

1. Els vials de titularitat municipal
2. Els camins rurals
3. Les pistes forestals
4. Els vials públics tancats a la circulació (vies de servei)
5. Els vials privats (vies de servei)

Aquesta categoria inclou tant camins per a vehicles com camins rurals tradicionals (carreteres, de ferradura, ramaders i corriols). De manera que les característiques morfològiques i el tipus de ferm no intervenen en la classificació legal o administrativa dels vials. Atès que els municipis no poden ser titulars de carreteres, i d'acord amb les competències que deriven de la Llei Municipal i de Règim Local, la titularitat dels camins públics recaurà, amb l'excepció principal de les vies pecuàries (de titularitat autonòmica) en els municipis.

Reglament del Patrimoni

El Reglament del Patrimoni dels Ens Locals (Decret Legislatiu 2/2003) a l'article 106 (1.1. Ús públic) distingeix dintre dels vials a inventariar les "places i vials urbans" (b) dels "vials no urbans" (c).

Aquesta distinció acaba de definir i delimitar el concepte "camí" d'una forma coherent amb el que estableix la Llei de carreteres, doncs si d'acord amb la legislació de carreteres els "camins rurals i camins de titularitat municipal" no són carreteres, en virtut de la legislació municipal, tampoc les "places i vials urbans" són camins.

En suma, amb caràcter general, són camins públics de titularitat municipal els vials rurals i forestals de titularitat pública situats en sòl no urbanitzable.

1.3. Titularitat

Municipal

Els camins poden ser públics o privats en funció del seu titular. Pel que fa als camins públics, i especialment als d'ús públic o demaniaus, la titularitat recaurà per defecte en els municipis. Per consegüent, la majoria de camins públics són de titularitat municipal. La gestió dels camins municipals correspon, quan n'hi ha, a les entitats municipals descentralitzades.

Segons el Costumari Català de la Mancomunitat de Catalunya (1921) són camins públics: *“Els camins rals, els veïnals, els que segueixen el jaç d'un riu o riera, o canal públic, i els que van a una església, cementiri o a una font pública”*. En efecte, són públics els camins que al temps present comuniquen els pobles entre si, els moderns camins veïnals (que l'administració tendeix ara a catalogar com a “camins rurals”), i els que ho feien en altre temps, els anomenats “camins rals.”

Els camins rals són simplement els antics camins veïnals, especialment els principals, que definien els grans itineraris comarcals i regionals. La distinció “reial” significava que el rei els emparava. En el llenguatge popular “camí ral” és sinònim de camí principal de titularitat pública.

El costum reivindica també el caràcter públic del camí que segueix la riba d'un riu. *“El camí que segueix un riu, riera o canal públic ha de passar dintre dels quinze primers pams (2,910 metres) tocant al jaç o caire del canal, i és just de l'ample necessari perquè hi pugui passar una persona.”*

Quant als camins que accedeixen a indrets públics, com ara santuaris, cementiris, fonts públiques, etc., la jurisprudència considera que l'ús públic és inherent a la seva naturalesa.

Autonòmica

La Ley de vías pecuarias estableix la titularitat autonòmica dels camins ramaders. De manera que aquests camins, a Catalunya, són propietat de la Generalitat. L'ur defensa i gestió correspon al Departament de Medi Ambient. Això no obstant, sovint els camins ramaders coincideixen totalment o parcial amb camins veïnals o rurals, de titularitat municipal, o àdhuc amb carreteres, de manera que *de facto* es produeix un solapament de funcions i titularitats.

Privada

Els camins que no són públics pertanyen als particulars, és a dir al propietari del terreny que conté el camí en qüestió. Els camins privats són essencialment vials construïts pels particulars a l'interior de les finques de la seva propietat com a elements auxiliars o complementaris de llurs activitats específiques (accés a l'habitatge familiar, peces de conreu, zones d'explotació forestal, etc.), en el sentit de les “vies de servei” definides per l'article 2c de la Llei 7/1993, de carreteres:

“Els camins de servei o d'accés, de titularitat pública o privada, construïts com a elements auxiliars o complementaris de les activitats específiques de llurs titulars.”.

1.4. Naturalesa jurídica dels camins

Camins públics

Els camins d'ús públic municipals són bens de domini públic² i, consegüentment, estan emparats pel règim jurídic dels béns demaniais: la inalienabilitat, la inembargabilitat i la imprescriptibilitat.³ A més estan exempts de registre⁴ i no tributen⁵. Els camins públics són amb caràcter general béns immobles de titularitat pública.

La imprescriptibilitat dels camins públics els atorga una extraordinària persistència jurídica, ja que n'impedeix l'usucapió trentenal (actualment vintenal) per abandó o desús.

D'acord amb els articles 204 i 205 del Text refós de la Llei Municipal i de Règim Local un camí públic només pot deixar de ser-ho després de la incoació d'un expedient de desafectació, que el ple de l'ajuntament ha d'haver resolt favorablement per majoria absoluta, si el camí fa menys de vint-i-cinc anys, que ha deixat d'usar-se, o bé per un acord del ple per majoria simple, si el camí fa més de vint-i-cinc anys que ha caigut en desús. La desafectació dels camins ramaders correspon a la Generalitat d'acord amb el procediment establert per la Ley de Vías Pecuarias.

La doctrina jurídica espanyola atorga una protecció de principi a tots els camins afectes a l'ús públic. Alhora, els camins d'ús públic des de temps immemorial són efectivament de titularitat pública. La prescripció immemorial serà el mecanisme jurídic d'adquisició del bé dels camins històrics, que són la majoria. Quan aquest no és el cas el mecanisme d'adscripció al domini públic municipal pot ser divers: compra o procediment d'expropiació, cessió, aprovació definitiva de projectes d'obres i serveis o de planejament urbanístic, i usucapió.

Des d'una òptica jurídica l'ús públic és una realitat de fet i resulta de l'existència d'un convenciment jurídic: l'ús públic és l'ús del camí pel públic en general amb el convenciment que

²Art. 339 del Codi Civil: *“Son bienes de dominio público los destinados al uso público, como los caminos...”* Art. 344 del Codi Civil: *“Son bienes de uso público, en las provincias y los pueblos, los caminos provinciales y los vecinales, las plazas, calles, fuentes y aguas públicas, los paseos y las obras públicas de servicio general, costeados por los mismos pueblos o provincias.”* Art. 201 del Text refós de la Llei municipal i de règim local: *“Són bens de domini públic els afectes a l'ús públic...”*

³Art. 2081. del Text refós de la Llei municipal i de règim local: *“Els béns de domini públic i els comunals, mentre conserven llur caràcter, són inalienables, inembargables i imprescriptibles.”*

⁴Art. 223.2. del Text refós de la Llei municipal i de règim local: *“Són exempts d'inscripció els béns de domini públic d'ús general.”*

⁵Art. 232 del Text refós de la Llei municipal i de règim local: *“Els béns comunals i els altres béns de domini públic no són subjectes a cap tribut.”*

s'està exercint un dret col·lectiu de pas, que podem comparar amb l'ús que els veïns fan de carreteres, places i carrers: «l'ús que hom fa del bé amb el convenciment que s'està exercint un dret inherent a la col·lectivitat.»⁶

Però, des d'una òptica geogràfica l'ús públic és la manifestació d'una funcionalitat pública de la via associada a la satisfacció de necessitats socioeconòmiques de la col·lectivitat de naturalesa objectiva.

En cas de litigi la determinació de la titularitat dominical d'un camí és competència de la Jurisdicció Civil. Això no obstant, en base a l'article 227 del Text refós de la Llei municipal i de règim local,⁷ els camins que hom presumeix públics gaudeixen d'un règim jurídic privilegiat que autoritza a l'administració a recuperar-ne la possessió per ella mateixa, d'immediat i en qualsevol moment.

En el cas dels camins la possessió administrativa equival a l'ús públic i la recuperació de la possessió a restablir-ne o garantir-ne l'ús públic. En cas de litigi amb un particular l'exercici d'aquesta prerrogativa no resol la qüestió de la propietat efectiva (titularitat dominical) del camí en qüestió, que com hem dit ha de resoldre la Jurisdicció Civil.

L'ús públic del camí des de temps immemorial (que poden testimoniar els veïns i altres fonts documentals), l'afectació a un servei públic, i la inclusió en un inventari, són admeses per la Jurisdicció Civil com a prova de possessió pública.⁸

Cal subratllar que el Cadastre de rústica, tot i recollir un bon nombre de camins, no és un inventari. El seu objectiu no és determinar la titularitat pública dels camins que hi figuren i, consegüentment, no té naturalesa constitutiva ni valor probatori de la titularitat. El cadastre pot demostrar l'existència d'un camí però no és prova de titularitat pública, com recullen diverses sentències judicials.⁹

D'altra banda, els béns de domini públic són exempts de registre. De vegades, a les escriptures de propietat es fa menció de camins públics que travessen una finca o que serveixen de

⁶Vegeu La Llei (T. 1993-2) "lo relevante es que se utilice como vía de comunicación con el convencimiento de que se trata de un derecho inherente a la colectividad..."

Ídem Escribano Collado, citat per Juli Ponce Solé *Régimen jurídico de los caminos públicos* (2003): "si es relevante en cambio el estar convencido de que se ejercita un derecho inherente a la cualidad de ciudadano" p. 126.

⁷Art. 227.1: "Els ens locals tenen plena capacitat per exercir tota mena d'accions i recursos en defensa de llurs drets i patrimoni." Art. 227.2: "Els ens locals poden recuperar ells mateixos, en qualsevol moment, la possessió de llurs béns de domini públic."

⁸Sentència 5599\1989 "esta Sala se ha pronunciado en el sentido de entender que la determinación de si un lugar litigioso es vía de uso público o privado, es una cuestión de hecho, determinable por el uso inmemorial del mismo, por la afectación a un servicio público, o por su inclusión en un inventario"

⁹"y no bastará para colegir la naturaleza pública que... el Catastro, con reconocida importancia en lo topográfico, señale que un camino conduce desde una vía pública a una parcela privada, porque el dato que constat(a)... este Servicio es, meramente, de la existencia del camino, mas en modo alguno de su naturaleza." RJ 4574\1975.

termenal. En aquest sentit les escriptures poden constituir una prova documental de l'existència de camí públic, però això no s'ha de confondre amb la inscripció del bé al Registre de la Propietat.

Camins privats

El sòl dels camins privats és privat. D'acord amb el Codi Civil els propietaris tenen dret a tancar llurs finques¹⁰, i això implica també que poden tancar els camins de la seva propietat i barrar el pas als vianants (però en cap cas tancar els camins públics que travessen llurs finques). Un camí privat pot esdevenir públic si està sotmès a un ús públic, pacífic i interromput durant un període de 20 anys¹¹. Aquest procediment d'adquisició a través de l'ús, que contempla tant el Dret Civil català¹² com el Codi Civil espanyol¹³ i la Llei municipal i de règim local¹⁴, s'anomena usucapió o prescripció adquisitiva.

L'ús que hom fa d'un camí particular simplement per tolerància del propietari no el converteix en públic.¹⁵ A més, el simple trànsit dels veïns no comporta usucapió. Només pot usucapir el titular del dret, i en el cas dels camins públics aquest és l'administració, no els veïns. Per tal que un camí privat sigui usucapit i esdevingui públic han de concórrer necessàriament l'ús públic en el sentit exigint per la normativa civil¹⁶ i la participació activa de l'administració en el procés, a través de l'exercici de llurs funcions de conservació i policia dels camins.¹⁷ El camí usucapit - abans privat, ara públic- esdevé inalienable, inembargable i imprescriptible com qualsevol camí de domini públic.

¹⁰Article 544-8 del Codi Civil català: "Els propietaris poden tancar llurs finques salvant les servituds que hi estiguin constituïdes." Ídem art. 388 del Código Civil: "Todo propietario podrá cerrar o cercar sus heredades por medio de paredes, zanjias, setos vivos o muertos, o de cualquier otro modo, sin perjuicio de las servidumbres constituidas sobre las mismas."

¹¹20 anys segons el Codi Civil Català aprovat en data 10 de maig de 2006 i 30 anys segons el Codi Civil espanyol.

¹²Arts. 531-23 a 531-29.

¹³Art. 1959 del Codi Civil: "Se prescriben también el dominio y demás derechos reales sobre los bienes inmuebles por su posesión no interrumpida durante treinta años, sin necesidad de título ni de buena fe..."

¹⁴Art. 21 del Reglament del patrimoni dels béns locals: "S'entén produïda l'afectació de béns a un ús o servei públic o comunal quan l'ens local adquireix per usucapió, d'acord amb el Dret Civil català, el domini d'un bé que havia estat destinat a un ús o servei públic o comunal."

¹⁵Article 531-24 CCC: 2. La mera detenció no permet la usucapió.", art. 1942 del Codi Civil: "No aprovechan para la posesión los actos de carácter posesorio, ejecutados en virtud de licencia o por mera tolerancia del dueño."

¹⁶Art. 531-24 CCC: "Per a usucapir, la possessió ha d'ésser en concepte de titular del dret, pública, pacífica i ininterrompuda i no necessita títol ni bona fe"; Art. 1941 CC: "La posesión ha de ser en concepto de dueño, pública, pacífica y no interrumpida."

¹⁷"requiere la conjunción de dos elementos: la utilización continuada y como pública por la colectividad de una determinada vía durante el periodo de tiempo fijado por la normativa civil para la prescripción adquisitiva... lo relevante es que se utilice como vía de comunicación con el convencimiento de que se trata de un derecho inherente a la colectividad, y que la administración intervenga de manera activa en el proceso de usucapión mediante el desempeño de las funciones municipales de conservación y policía de las vías públicas..." La Llei (T. 1993-2)

Servituds de pas

Una servitud de pas no és pròpiament un camí, ans un dret de pas que grava una propietat privada. De manera que el sòl que grava la servitud no és públic sinó privat. Els particulars han poden ésser indemnitzats pels perjudicis que pugui causar-los la servitud.

Les servituds de pas públiques són les que estableixen les lleis en benefici del comú dels ciutadans. Al nostre país diverses lleis sectorials imposen servituds de pas públic: Llei de carreteres¹⁸, Ley de aguas¹⁹. També és possible establir una servitud de pas pública mitjançant acord (títol) entre la propietat privada i l'administració pública.

Les servituds de pas privades només afecten les relacions entre particulars. Només pot fer ús de la servitud de pas el titular del dret, però no el públic en general. La modificació introduïda a l'article 342 del Dret Civil català per la Llei 22/2001, de 31 de desembre, de regulació dels drets de superfície, de servitud i d'adquisició voluntària o preferent, exclou expressament la possibilitat d'usucapir servituds de pas. El Codi Civil espanyol ja no ho admetia. Actualment les servituds de pas només es poden adquirir mitjançant títol²⁰. Antigament, les servituds adquirides per usucapió d'acord amb el dret civil català s'extingien al cap de trenta anys per no ús.²¹

¹⁸Aquesta estableix una zona de domini públic, de vuit metres d'amplada en les autopistes i les vies preferents i de tres metres en les carreteres convencionals (art. 24.1.). L'article 24.4. preveu que aquesta zona pugui ampliar-se a cada costat de la carretera "per tal d'incloure una o dues vies de servei per a vianants, bicicletes, ciclomotors o maquinària agrícola." En canvi, la zona pròpiament de servitud de les carreteres, sengles franges amb una amplada de 25 m (autopistes i vies preferents) i 8 m (resta de carreteres), a continuació de la zona de domini públic, no està destinada a l'exercici de cap dret de pas.

¹⁹L'article 6 estableix una zona de servitud en una franja de 5 metres d'amplada a les ribes fluvials, que el Reglament de la Llei considera de pas lliure per a vianants, servei de vigilància de la llera, conservació i salvament.

²⁰ Llei 22/2001, Art. 7: " Les servituds només es constitueixen per títol, atorgat voluntàriament o forçosa i per disposició de la llei. La constitució per títol forçós té lloc quan la persona titular de la finca dominant pot exigir-la, en els supòsits i en les condicions establertes per aquesta llei."

²¹ Art. 13: "Les servituds s'extingeixen pel no-ús durant trenta anys."

PART II
INVENTARI DE CAMINS DE VILADRAU

2.1. Metodologia

2.1.1. Criteris generals

L'Inventari de camins del municipi de Viladrau s'ha concebut com un instrument útil i dinàmic al servei de l'exercici de les competències municipals en matèria de camins - ordenació, policia, conservació i defensa jurídica dels viari públic municipal - en compliment del que disposen la Llei 8/1987, municipal i de règim local i el Reglament del patrimoni de les entitats locals. A més, l'inventari compleix les prescripcions tècniques que estableix l'article 108 del Reglament del patrimoni dels ens locals (Decret 336/1988).

La normativa civil estableix que els camins públics són béns de domini públic²² destinats a l'ús públic.²³ Això no obstant, l'existència d'ús públic en una via - en realitat una mera qüestió de fet - no comporta necessàriament la titularitat pública d'aquesta, ja que una cosa és la possessió i una altra la propietat de la via. L'administració presumptament titular n'ha d'haver adquirit la propietat a través d'alguna forma admesa en dret.

Si bé l'aprovació del planejament, en el cas de vies urbanes, i l'expropiació per causa d'utilitat pública, en les carreteres, és el mecanisme usual que converteix les administracions públiques en titulars de vies públiques, no és aquest el procediment habitual en l'àmbit dels camins rurals d'origen remot. La propietat dels camins rurals és pública i la seva titularitat correspon al municipi quan aquests han estat destinats a l'ús públic des de temps immemorial, o, més rarament, quan el municipi n'ha adquirit la propietat per usucapió, un cop consumada la possessió pública per un període de trenta anys - actualment vint anys - d'acord amb la normativa civil. El camins que integren el domini públic no són servituds públiques de pas ni camins privats d'ús públic. El sòl dels camins públics és propietat de l'administració titular.

Per consegüent, caldria determinar la titularitat dominical efectiva dels camins fonamentalment en base a l'ús (públic o privatiu), és a dir a la seva funcionalitat actual o històrica, i a l'antiguitat d'aquest (immemorial o més o menys recent). Aquests fets són de naturalesa geogràfica i es poden determinar a partir de fonts documentals (cartogràfiques, literàries o orals) de naturalesa històrica i/o geogràfica, interpretables mitjançant tècniques d'anàlisi territorial.

²²Art. 339 Codi Civil: "Son bienes de dominio público:1. Los destinados al uso público, como los caminos..."

²³Art. 344 Codi Civil: "Son bienes de uso público, en las provincias y los pueblos, los caminos provinciales y los vecinales, las plazas, calles, fuentes y aguas públicas, los paseos y las obras públicas de servicio general, costeadas por los mismos pueblos o provincias."

Difícilment es pot fonamentar l'existència d'ús públic si no hi ha una funció pública associada, és a dir una necessitat col·lectiva de trànsit, vinculada al camí.²⁴ Aquesta és una tesi de naturalesa geogràfica, però, en la nostra opinió, està avalada per la doctrina jurídica, la qual considera que l'ús públic d'una via és inherent a la satisfacció de determinades funcions socials, com per exemple l'accés a un indret de culte²⁵.

Per consegüent, la titularitat dels camins de Viladrau s'ha inferit de la destinació històrica o actual dels camins a l'ús públic determinada a partir del treball de camp i de les dades i indicis que aporten les fonts documentals existents, i també la interpretació de la xarxa històrica de camins entesa com un sistema territorial de naturalesa funcional al servei de la mobilitat d'una col·lectivitat. També s'ha tingut en compte la funcionalitat actual dels camins i el manteniment municipal de les vies.

2.1.2. Característiques bàsiques de l'inventari

Titularitat pública i morfologia bàsica

El criteri bàsic d'inclusió de camins a l'inventari són els indicis o les proves de titularitat pública. Aquests elements indiciaris o probatoris consisteixen bé en documentació (p.e. administrativa) que afirma la titularitat pública dels camins, bé en elements (fonamentalment cartogràfics i toponímics) que documenten l'ús públic dels camins des de temps immemorial (pel que fa als camins històrics) i també en l'ús públic actual i pacífic (pel que fa als vials moderns).

Per a la realització de l'inventari s'han analitzat i explotat gairebé mig centenar de fonts documentals, cartogràfiques i fotogramètriques, cadastrals, administratives i literàries (v. 2.2.). Entre aquestes sobresurten les minutes municipal del Mapa Topogràfic Nacional d'Espanya elaborades per l'Institut Geogràfic Nacional al voltant de l'any 1928 (per a Viladrau i municipis limítrofs).

A través de l'amillament de 1951 s'ha pogut fer una aproximació a les referències a camins que contenen (o contenien originalment) les escriptures de propietat de les finques de Viladrau.

²⁴Inversament, un camí privat és un camí d'ús privatiu també perquè el públic, la col·lectivitat, no té una necessitat objectiva de passar-hi, ja que aquest no satisfà necessitats o funcions d'interès col·lectiu (com ara comunicar nuclis de població, indrets públics de culte, fonts públiques, etc.), i si el públic hi passa és només per tolerància del propietari.

²⁵ STS de 7 de maig de 1987 (Arz. 5235): "... que al servir de acceso a un lugar como es el mencionado Santuario, tiene una finalidad pública indiscutible, que sirve de impronta a la propia naturaleza jurídica del camino de que se trata."

L'amplada dels camins s'ha mesurat sobre ortoimatge a escala 1:2.500 (ampliable en pantalla a 1.1000). L'amplada es refereix sempre a l'amplada mitjana de la calçada (no de la plataforma o franja d'esplanació, que pot ser més ampla). En aquells casos d'antics camins públics de ferradura que forem eixamplats com a camins forestals d'ús particular s'ha consignat l'amplada original del camí de ferradura.

L'amplada mitjana dels camins de ferradura és inferior a 2 metres. Això no obstant, sobre el terreny l'amplada podrà variar en funció de les condicions del terreny, podent ésser superior o inferior als 2 metres.

S'han fet comprovacions de camp en alguns casos concrets. El tipus de ferm s'ha determinat mitjançant fotointerpretació, treball de camp i consulta als tècnics municipals.

Els serveis tècnics de l'Ajuntament han proporcionat també un croquis amb la identificació dels camins amb manteniment municipal.

La longitud dels diferents camins la proporciona el Sistema d'Informació Geogràfica per als vectors digitalitzats.

Coherència territorial i exhaustivitat de l'inventari

L'inventari segueix un criteri d'exhaustivitat per recollir tots els camins públics que hom ha pogut documentar amb independència de la seva tipologia tècnica. En aquest sentit l'inventari recull tant camins aptes per al trànsit de vehicles (de les xarxes xarxa veïnal, rural i forestal), com camins de ferradura (camins antics no aptes per a la circulació de vehicles de motor).

A l'hora d'inventariar s'ha tingut en compte tant la funcionalitat històrica de la xarxa de camins com la funcionalitat actual.

Territorialment, l'inventari té en compte l'estructura geogràfica del terme municipal atenent tant els accessos interns com les comunicacions que accedeixen als municipis veïns.

Sistema d'Informació Geogràfica

L'inventari es presenta en forma de Sistema d'Informació geogràfica (SIG) en format Miramón® exportat també a shape (shp). La informació recollida es troba associada a una base de dades georeferenciada. Aquest format de presentació satisfà els requisits següents:

- Possibilitat de manteniment i actualització.
- Facilitat de representació per atributs diferents.
- Possibilitat de combinació amb altres nivells d'informació geogràfica.
- Capacitat d'enregistrament i d'anàlisi de dades.
- Facilitat de reproducció en paper.
- Possibilitat d'exportació a d'altres formats (SHP, E00)

Per a la digitalització s'han importat els eixos centrals dels vectors de la capa de camins del Mapa Topogràfic de Catalunya a escala 1:5.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Per als camins o trams de camins absents en la base de l'Institut Cartogràfic de Catalunya la digitalització s'ha fet sobre ortoimatge a escala 1:2.500.

No s'han importat vectors de la base del cadastre perquè els camins representats no disposen d'un eix central que es pugui importar i també a causa de la poca precisió que té la base cartogràfica.

2.1.2. Classificació i fitxa

Classificació dels vials

Els camins inventariats s'han classificat en base a criteris genètics i funcionals.

Genètics, perquè un element fonamental a l'hora de fonamentat i defensar la titularitat pública és l'origen i l'antiguitat del camí, que s'infereixen de les mateixes font documentals consultades, algunes de les quals tenen ja una antiguitat considerable (p.e. la minuta municipal de Viladrau, de l'any 1918).

Funcionals, perquè l'ús públic és una expressió de la funcionalitat dels camins, que pot inferir-se del propi traçat del camí (punts del territori que serveix o comunica) o del seu nom (camí que va a un poble, església, etc.).

En suma, la classificació dels camins es fa en base a criteris genètics i cronològics a partir d'una anàlisi funcional (de la funcionalitat històrica o actual), per dotar l'inventari de coherència històrica i facilitar la defensa jurídica dels camins públics inventariats.

Codificació

Cada vial té un número d'identificació.

Les variables bàsiques recollides, així com les dades necessàries per a la identificació i la localització dels vials inventariats es recullen a la fitxa de cada camí.

Un aspecte destacable de la fitxa és la identificació del sistema de fonts del camí, de manera que a través de la fitxa es pot identificar ràpidament quines són les fonts documentals existents on el camí apareix documentat i que s'ha usat a l'hora d'analitzar-ne la titularitat i per fonamentar la seva inclusió a l'inventari.

Model de fitxa:

Inventari de camins municipals de Viladrau	
Nom: Camí de	
Número:	Data: Febrer 2014
Naturalesa del camí: ☒ Domini públic	
☐ Camí ramader	
Fonts documentals: ☒ Minuta municipal (1928) ☒ Mapa Regió del Montseny (1912) ☒ Mapa del Montseny (1924) ☒ Artur Osona (1893-1899) ☐ Altres:	
Inici:	Final:
Recorregut:	
Longitud: m	Amplada: m
Tipus de ferm: ☐ Aglomerat asfàltic ☒ Terra ☐ Ferradura ☐ Ciment ☐ Absent	
Descripció:	
Títol: ☒ Possessió immemorial	
Titularitat cadastral: ☒ Pública	
Notes:	

2.2. Fonts documentals analitzades

Fonts cartogràfiques

1. Plano de una porción de terreno que comprende la Plana de Vich y sus inmediaciones con los caminos que desde Vich salen en todas direcciones. 1813. Centro Geográfico del Ejército.
<http://bibliotecavirtualdefensa.es/BVMDefensa/i18n/consulta/registro.cmd?id=643>
2. *Plano Geométrico de los Terrenos comprendidos entre Monsen, Pla de las Arenas, Coll de Buch, Pueblo de Espinelbas y Viladrau*, 1813. Cartoteca del Centro Geográfico del Ejército.
<http://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.cmd?id=408615>
3. Catalunya. Dibujado y litografiado en el Depósito de Guerra. Escala 1:200.000. Any 1873. Cartoteca de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.
<http://cartotecadigital.icc.cat/cdm/singleitem/collection/catalunya/id/1761/rec/1>
4. Plano de las Guillerías...(y del Montseny) / ejecutado por el Cuerpo de E.M. del Ejército en 1888 y publicado por el Depósito de la Guerra. Cartoteca de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.
<http://cartotecadigital.icc.cat/cdm/compoundobject/collection/catalunya/id/2468/rec/2>
5. Plano de Catalunya, Escala 1:300.000, R.M., 1894. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
<http://cartotecadigital.icc.cat/cdm/singleitem/collection/catalunya/id/1617/rec/1>
6. Eduard Vidal y Riba. "Mapa de la región del Montseny." *El Montseny. Guía monográfica de la región. Itineraris*, 1912. Cartoteca del Centre Excursionista de Catalunya.
7. Mapa Militar itinerario de España. Formado por el Cuerpo de Estado mayor del Ejército. Hoja 29. Escala 1:200.000. Any 1914. Cartoteca de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.
8. Mapa del Montseny, 1924. Cartoteca del Centre Excursionista de Catalunya.
<http://cartotecadigital.icc.cat/cdm/singleitem/collection/catalunya/id/1050/rec/10>
9. Provincia de Barcelona. Término municipal de Montseny. Planimetría. E. 1:25.000. Instituto Geográfico Nacional. 1925. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
10. Provincia de Barcelona. Término municipal de San Saturnino de Osormort. Planimetría. E. 1:25.000. Instituto Geográfico Nacional. 1925. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
11. Provincia de Barcelona. Término municipal de Seva. Planimetría. E. 1:25.000. Instituto Geográfico Nacional. 1925. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
12. Provincia de Barcelona. Término municipal de Taradell. Planimetría. E. 1:25.000. Instituto Geográfico Nacional. 1923. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.

13. Provincia de Barcelona. Término municipal de Vilalleons. Planimetria. E. 1:25.000. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional. 1925. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
14. Provincia de Gerona. Término municipal de Arbucias. Planimetria. E. 1:25.000. Instituto Geográfico Nacional. 1925. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
15. Provincia de Gerona. Término municipal de Viladrau-Espinelvas. Planimetria. E. 1:25.000. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional. 1928. Cartoteca del Instituto Geográfico Nacional.
16. Mapa Topográfico Nacional de España. Escala 1:50.000. 1ª edición. Hoja 332 (Vich). Instituto Geográfico Nacional, 1942 (www.ign.es).
17. Mapa Topográfico Nacional de España. Escala 1:50.000. 1ª edición. Hoja 364 (San Feliu de Codinas). Instituto Geográfico Nacional, 1942 (www.ign.es).
18. Mapa Topogràfic de Catalunya 1:5.000, Institut Cartogràfic de Catalunya (www.icc.cat)

Fonts fotogramètriques

19. Vol americà, 1956-57. Institut Cartogràfic de Catalunya (www.icc.cat).
20. Ortofotomapa de Catalunya 1:2.500 (data de vol: maig 2009), Institut Cartogràfic de Catalunya (www.icc.cat).

Fonts cadastrals

21. *Amillaramiento de la riqueza rústica y pecuaria. Término municipal de Viladrau*. 1951. Arxiu Històric de Girona.
22. Cadastre antic de rústica de Viladrau (ca.1956). Arxiu Històric de Girona.
23. *Amillaramiento de la riqueza rústica: Viladrau*, 1951. Arxiu Històric de Girona.
24. Mapa parcel·lari cadastral vigent. Oficina Virtual del Cadastre (www.meh.es)

Fonts administratives

25. Mapa d'expropiacions del projecte de "Carretera de tercer orden de Arbucias a Vich" 1917. Arxiu Històric de Girona.
26. Proyecto de carretera de 3er orden de Arbucias a Vich por Espinelvas, Viladrau y Taradell. 1899, Arxiu Històric de Girona. Notificació de la concessió de llicència urbanística per a les obres d'habilitació de la masia El Martí, amb data 22 de gener de 1999. Arxiu municipal de Viladrau.
27. Projecte bàsic d'habilitació del Mas Martí com a local per a catering. Memòria descriptiva. Arxiu municipal de Viladrau.

Fonts literàries

28. *Suplemento e índice general al tomo tercero del Diario de Barcelona cautiva. En la Oficina de Antonio Brusi*, 1817.

http://books.google.es/books?id=m3_4lK2XVPcC&printsec=frontcover&dq=Suplemento+e+%C3%ADndice+general+al+tomo+tercero+del+Diario+de+Barcelona+cautiva&

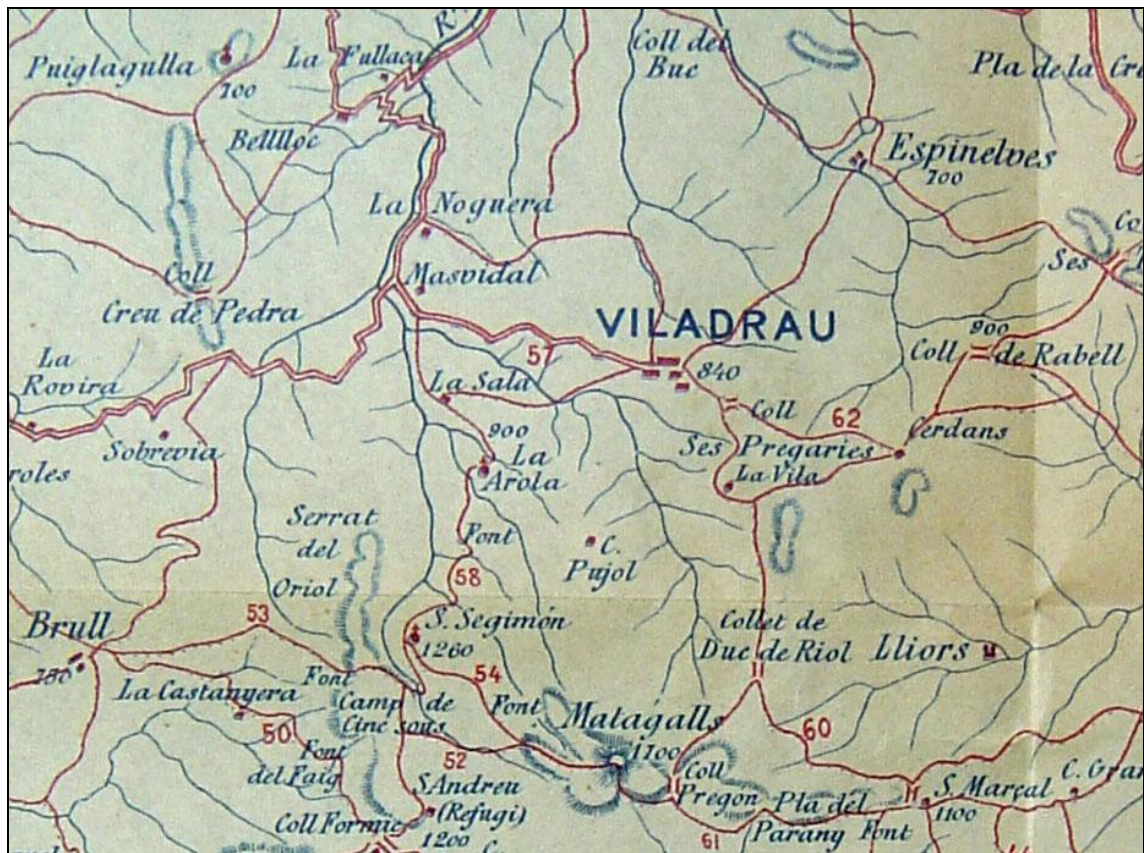

[hl=ca&sa=X&ei=KskEU8eZN-Pe7AbEvoHIAg&ved=0CEAQ6AEwAA#v=onepage&q=Viladrau&f=false](http://books.google.es/books?id=Hin8IDgiHBkC&pg=PA66&dq=pascual+madoz+matagalls&hl=ca&sa=X&ei=87EDU5aLF8rOygP6qoCgCA&ved=0CDkQ6AEwAA#v=onepage&q=pascual%20madoz%20matagalls&f=false)

29. Pascual Madoz (1849) "Viladrau", *Diccionario Geográfico-Estadístico-Histórico de España y sus Posesiones de Ultramar*, Vol. 14, p. 66. <http://books.google.es/books?id=Hin8IDgiHBkC&pg=PA66&dq=pascual+madoz+matagalls&hl=ca&sa=X&ei=87EDU5aLF8rOygP6qoCgCA&ved=0CDkQ6AEwAA#v=onepage&q=pascual%20madoz%20matagalls&f=false>
30. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 1, De Balenyà a Sant Segismont", pp. 5-7. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
31. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 5, De Vich a Sant Segismont", pp. 16-17. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
32. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 7, De Sant Marsal a Viladrau", pp. 18-19. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
33. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 23, De Sant Marsal a la Creu de Matagalls y Sant Segismont", pp. 37-38. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
34. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 24, De Sant Segismont a Viladrau", pp. 39. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
35. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 25, De Viladrau a Arbucias", pp. 40. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
36. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 59, De Vich a Viladrau", pp. 79-80. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
37. (1893) Artur Osona. Guia itineraria de las montañas de la región del Montseny, "It. núm. 60, De Viladrau a Sant Hilari Secalm", pp. 80-81. 4ª edición. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
38. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la región del Montseny y Guillerias, "It. núm. 73, De Sant Hilari al Pla de las Arenas, Espinelvas, Viladrau, Taradell, Seba y Balenyà", pp. 97-991. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.

39. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 73, De Vich a Sant Julià de Vilatorça y Viladrau", pp. 125-126. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
40. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 99, De Viladrau a la Creu de Matagalls per Coll Pregon", pp. 126. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
41. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 104, De Vich a Espinelves", pp. 130. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
42. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 105, De Viladrau a Sant Sadurní d'Ossormort", pp. 131. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
43. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 106, De Viladrau a Sant Sadurní d'Ossormort per lo Sot de Corts", pp. 132-133. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
44. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 112, De Viladrau a Sant Hilari per Coll de Ravell", pp. 138-139. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
45. (1899) Artur Osona. Guia itineraria de la regió del Montseny y Guillerias, "It. núm. 147, De Balenyà a Viladrau", pp. 192-193. Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya.
46. Antoni Pladevall Font "Rodalia i Consueta de la parròquia de Viladrau", *Monografies del Montseny*, N° 1, 1986.
47. Joan López Cortijo, "Els camins del Montseny", *Monografies del Montseny*, N° 4, 1989, p. 115-134.
48. Ferran Tolosa i Cabani, "Camins tradicionals de Viladrau", *Monografies del Montseny*, N° 13, 1998, p. 153-176.
49. Ferran Miralles, Arnau Queralt, Pere Sala (2002) "Els camins ramaders del Vallès Oriental", *Revista del Centre d'Estudis de Granollers*.

Detall del Mapa de la Regió del Montseny, de l'any 1912

Plano de una porcion de terreno que comprehende la Plana de Vic y sus inmediaciones con los caminos que desde Vic salen en todas direcciones

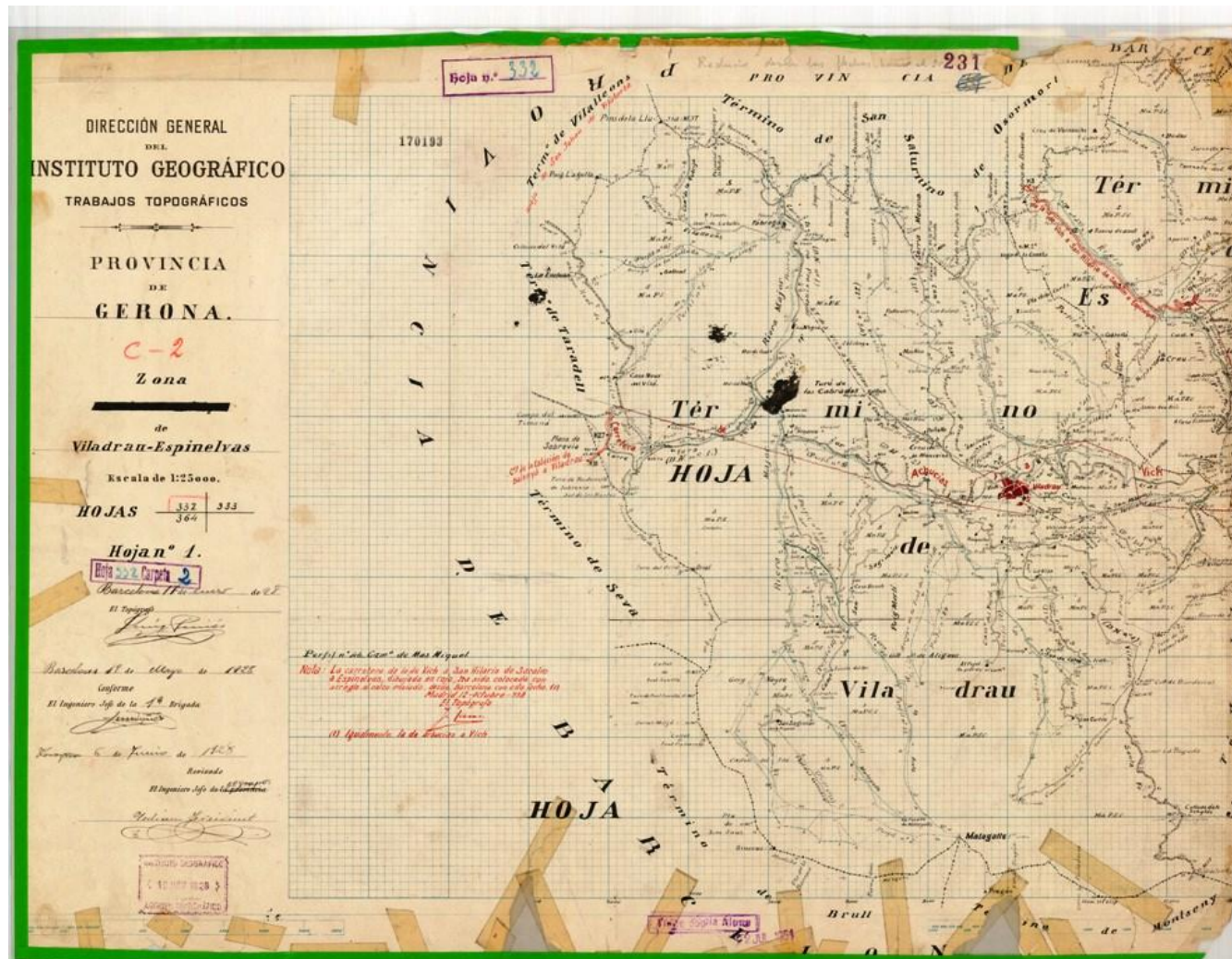
Escala de Media Legua de $\frac{1}{2}$ 20 al grado = 6626 varas Castellanas

Dibujado en la R. Acad. Militar de la Real Isla de Leon, baxo la direccion del Sr. Cap. Jose Cardano; por el Alumno Miguel Buxar.

© Ministerio de Defensa

Mapa militar de 1813 que recull el camí ral de Breda, el camí ral de Vic i el camí de Sant Segimon.

Institut Geogràfic Nacional.
Primer mapa oficial del terme municipal de Viladrau (1928).

La taula següent recull els noms identificatius de camins de Viladrau que figuren a les diferents minutes municipals de l'Institut Geogràfic Nacional:

Viladrau-Espinelvas 1928	Arbúcies 1925	Vila-lleons 1925	Taradell 1923	Seva 1925	Sant Sadurní d'Osormort 1925	Montseny 1925
Cº Antiguo real de Vich a Viladrau	Cº viejo de Viladrau	Cº Real antiguo de Vich a Viladrau	Cº Real antiguo de Vich a Viladrau	Cº de la Estación de Baleñá a Viladrau	Cº de Viladrau	Cº de Coll Pregon
Cª de San Saturnino de Osormort a Viladrau					Cª de San Saturnino de Osormort a Viladrau	
Cº de Vilalleons		Cº Viejo de Viladrau a Vilalleons			Cº de Cal Esclopé	
Cº de San Hilario	Cº de San Hilario a Viladrau					
Cº de Viladrau a Santa Fe	Cº de Viladrau a Santa Fe		Cº de Tona a Viladrau	Cº de Tona a Viladrau		
Cº de Vich a San Sagimon		Cº de la Ermita		Cº de Puiglagulla		
Cº de San Sagimon						
Cº de la Pedrija						
Cº del Batllich						
Cº de las Corts						
Cº de Viladrau a Espinelvas						
Cº de Mas Miquel						
Cº de Vilarmau						
Cº de la Vila y los Curtils						
Cº de Labores						
Cº de Rosquellas						
Cº del Pujol						

2.3. Estructura de la base de dades

ATRIBUTS	
Longitud de tram (en metres)	
Número d'ordre	1.....26
Nom del camí	
Inici	[Topònim inicial]
Final	[Topònim final]
Titularitat	Pública
Amplada mitjana (calçada en metres)	
Tipus de ferm	Aglomerat Asfàltic Terra Ferradura* Ciment
Camí ramader	Sí/No
Font 1: Mapa de Catalunya 1894	Sí/No
Font 2: Artur Osona	Sí/No
Font 3: Mapa regió del Montseny (1912)	Sí/No
Font 4: Mapa del Montseny (1924)	Sí/No
Font 5: Institut Geogràfic Nacional (1925-1928)	Sí/No
Font 6: Mapa Topogràfic Nacional (1942)	Sí/No
Font 7: Cadastre antic (ca. 1957)	Sí/No
Font 8: Tolosa 1998	Sí/No
Titularitat cadastral	Pública/Privada
Observacions	

* S'han inventariat com a "ferradura" tots els camins o seccions de camins no aptes per al trànsit motoritzat, també els antics camins de ferradura eixamplats com a pistes per iniciativa particular.

2.4. Resultats de l'inventari

L'inventari de camins ha donat com a resultat la classificació de 26 vials o camins diferenciats amb una longitud total de 63,99 km.

Llistat de camins inventariats

CODI NOM

- 01 Camí de Sant Sadurní a Viladrau
- 02 Camí de la Font de l'Oreneta
- 03 Camí de Viladrau a Sant Segimon i el Brull
- 04 Camí vell de la Pedrija
- 05 Camí dels Molins a la Sala
- 06 Camí de Coll Pregon
- 07 Camí del Matagalls
- 08 Camí del Pla de Montfalcó al Pont del Noguer
- 09 Camí vell de Taradell i Tona
- 10 Camí vell de Vilalleons
- 11 Camí de Sant Sadurní d'Osormort pel Sot de les Corts
- 12 Camí vell de Viladrau a Sant Sadurní d'Osormort
- 13 Camí del Prat de l'Orella
- 14 Camí d'Espinelves
- 15 Camí ral de Vic
- 16 Camí de Viladrau a Sant Hilari
- 17 Camí de Sant Marçal
- 18 Camí de Sant Segimon al Matagalls
- 19 Camí vell de Lliors
- 20 Camí vell de Sant Marçal
- 21 Camí de les Paitides i del Pla de Montfalcó
- 22 Camí de Vic a Sant Segimon
- 23 Camí de Collformic
- 24 Camí de les Farigoles
- 25 Camí del Vilar
- 26 Camí de Puig-l'Agulla